

3 AĞUSTOS
AYAKTA TEŞHİS VE TEDAVİ YAPILAN ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI
HAKKINDA YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİKLERİNE İLİŞKİN
YARGI KARARI
ve
HUKUKİ DEĞERLENDİRME

3 AĞUSTOS NE GETİRMİŞTİ?

1- Muayenehanelerin taşınması gereken asgari tesis, hizmet ve personel standartlarına ilişkin şartlar değişti!

Bundan sonra;

- Muayenehanede 8 metrekare hekim çalışma alanı ve 8 metrekare hasta muayene alanı olmak üzere en az 16 metrekare kullanım alanı aranacak!
- Kadın hastalıkları ve doğum ile üroloji muayene odalarında ayrıca, içerisinde sıvı sabun-tuvalet kağıdı ve kağıt havlu gibi hijyen araçları bulunan tuvaletin bulunması gerekecek.
- Hasta bekleme salonunun en az 20 metrekare olması gerekecek.
- Tuvalet, bekleme salonuna koridorla bağlantılı olacak ve içerisinde acil çağrı sistemi bulunacak.
- Sağlık kayıtlarının tutulacağı, dosyalama, verilerin toplanması ve istatistikî değerlendirmeler ile resmi kurum ve sigorta kurumlarına yapılacak bildirimlerin hazırlanması gibi çalışmaların güvenli bir şekilde yapılabileceği bir arşiv birimi oluşturulacak.
- En az 10 metrekare kullanım alanına sahip, pansuman ve acil müdahale bölümü/odası oluşturulacak.
- Giriş katta olmayan muayenehanelerin bulunduğu binada, hastanın tekerlekli sandalye ile girebilmesini sağlamak amacıyla, **girişi en az 80 santimetre genişliğinde asansör** gerekecek!
- Hasta kullanımına ait tüm kapılar sedye ve tekerlekli sandalye geçişine uygun olacak şekilde en az 110 santimetre genişliğinde olacak!
- Muayenehanede en az bir sağlık personeli istihdam edilecek.
- Kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk hastalıkları uzmanlarının muayenehanelerinde içinde lavabosu bulunan asgari 5 metrekarelik bebek emzirme ve bakım odası bulunacak.

2- Muayenehane açmak “ruhsata”, “uygunluk belgesine”, “izne” tabi hale geldi.

Yönetmeliğin 12/D maddesinin 2. fıkrasına eklenen fıkra ile; İl Sağlık Müdürlüğü’ne muayenehane açılması esnasında Yönetmelik’te belirtilen “*şartları haiz olup olmadığını yerinde inceleme, uygun şartları taşıyan muayenehane için hekim adına uygunluk belgesi*” düzenleme görevi verildi.

Oysa 1219 sayılı Tababeti Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun’un (Tıp Meslekleri Uygulamalarına Dair Kanun) 5. Maddesinde muayenehane açılışı düzenlenmiş ve hekimlere **sadece ve sadece** “*hasta kabulüne başladığından itibaren en çok bir hafta içinde isim ve kimliğini, diploma gün ve sayısını*

muayenehanesinin adresini ve varsa uzmanlık belgesini mahallin en büyük sağlık makamına kayıt ettirmek” zorunluluğu getirilmiştir.¹

Görüldüğü üzere muayenehane açılışı yapması gereken bir hekimin ilgili sağlık mevzuatına göre yerine getirmesi gereken sadece BİLDİRİMDİR. Daha açık anlatımla muayenehane açmak isteyen bir hekimin, ne meslek kuruluşundan, ne de İl Sağlık Müdürlüğünden izin almasını gerektirir herhangi bir düzenleme/hukuki dayanak bulunmamaktadır.

3- Polikliniklerde bulunması zorunlu tıbbi hizmet birimlerinde değişiklik yapıldı.

Madde 12/Ç ile kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlarının hizmet verdiği polikliniklerde, “bebek emzirme ve bakım odası” bulunması zorunluluğu ile “hasta kullanımına ait tüm kapıların sedye ve tekerlekli sandalye geçişine uygun olacak şekilde en az 110 santimetre genişliğinde olması” gerekeceği düzenlenmiştir.

4- Meslek sırrı ve hasta haklarını ihlal eden düzenlemeler yapıldı.

27. maddeye eklenen fıkra ile “(8) Sağlık kuruluşları, istenecek tıbbi kayıtları, belirlenen formata uygun şekilde ve belirli aralıklarla Bakanlığa gönderir.” düzenlemesi getirilmiştir.

Ek 6’da yer alan “Özel Sağlık Kuruluşları Denetim Formu” na da paralel bir düzenleme getirilmiş ve yanı sıra yaptırım eklenmiştir.

14- Tıbbi kayıtlar, belirlenen formata uygun şekilde ve istenen aralıklarla Bakanlığa gönderiliyor mu			Uyarılır ve 3 gün süre verilir.	Bildirim yapıncaya kadar faaliyeti durdurulur.			
---	--	--	---------------------------------	--	--	--	--

Yönetmeliğe eklenen geçici 8. madde ile de; Bakanlık tarafından “tıbbi kayıtların bildirimine ilişkin bilgi işletim sisteminin” bir ay içinde kurulacağı ve bildirimin derhal başlayacağı düzenlemesi yer almaktadır.

Böylece hem hekimlerin sır saklama yükümlülükleri, hem de hasta hakları (hasta mahremiyeti) yönlerinden önemli bir ihlal alanı daha ortaya çıkmıştır.

5-“Muayenehane açma başvurusunda istenecek belgeler” ayrıntılandırıldı ve arttırıldı.

“Muayenehane açma başvurusunda istenecek belgeler”in sıralandığı Ek-1/d: maddesine, ek düzenlemeler getirilmiş; başvuru esnasında istenen belgelerin sayısı artırılmış, içeriği de farklılaşmıştır. Bundan sonra (Yönetmeliğin önceki halinde sıralananların yanı sıra) binanın yapı kullanma izin belgesi, depreme dayanıklılık raporu, yangın için gerekli tedbirlerin alındığını gösteren belge, çalışan personelin iş

¹6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu’nun 5. Maddesi gereğince de; “Gerek tabipler ve gerekse bunları istihdam eden bilumum daire, müessese ve işyerleri, tayin, nakil, işten ayrılma ve sair suretlerle hasıl olan değişiklikleri en geç 15 gün zarfında mahalli tabip odalarına bildirmeye mecburdurlar.”

sözleşmesi ve SGK kaydı, tıbbi atık raporu ve tıbbi atıkların bertarafı için ilgili kurumla yapılmış sözleşme metinleri de istenecektir.

6- Mevcut muayenehanelere bir yıllık “uyum” süresi tanındı.

Yönetmeliğe eklenen geçici madde 7 ile; açılmış olan muayenehanelere bir yıl içerisinde uygunluklarını sağlayarak müdürlüğe başvurma yükümlülüğü getirilmiştir. Müdürlükçe yerinde inceleme yapılacak ve sıralanan şartları taşıdığı tespit edilen muayenehanelere uygunluk belgesi düzenlenecektir.

Aynı maddede ağır bir yaptırım da düzenlenmiştir. Bu süre içerisinde yeni uygunluk belgesi almayan muayenehanelerin valilikçe faaliyeti durdurulacaktır.

DANIŞTAY 10. DAİRESİ NEYE KARAR VERDİ?

MAHKEMENİN GEREKÇESİ

Danıştay 10. Dairesi ilgili kararda;

- Sağlık Bakanlığı'nın, muayenehanelerin taşınması gereken asgari tesis, hizmet ve personel standartlarını belirleme konusunda düzenleme yapmaya yetkili olduğunu; ancak bu yetkisini kullanırken, hizmet gereklerine ve kamu yararına uygun standartlar koyması gerektiğini,
- Yönetmelikte; kadın hastalıkları ve doğum ile üroloji muayene odalarında tuvalet bulunması ve kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk hastalıkları uzmanlarının muayenehanelerinde bebek emzirme ve bakım odası öngörülmesi yolundaki iki özel belirleme dışında, bu dallarla birlikte diğer tüm dallardaki muayenehaneleri kapsayacak şekilde, zorunlu tek bir standart oluşturulduğunu,
- Asgari fiziki ve tıbbi gerekliliklerin belirlenmesi teknik bir konu olduğundan, bu konulardaki uzmanların görüşlerine başvurmayı gerektireceğini, bu çerçevede Sağlık Bakanlığı'na bu düzenlemelerin hangi kriterlere göre yapıldığı sorularak, bu konuda herhangi bir bilimsel kurulun veya mesleki örgütün görüşüne başvurulduysa buna ilişkin bilgi ve belgelerin istendiği,
- Ancak; söz konusu standartların, “sağlık hizmeti sunan diğer özel sağlık kuruluşları(özel hastane, tıp merkezi, poliklinik) ve aile hekimi sağlığı merkezlerinde belirlenen standartlar dikkate alınarak Bakanlıklarınca düzenlendiği, bu konuda Bakanlıkları nezdinde görev yapan uzman ve teknik personelin, sağlık kuruluşlarının fiziki şartlarının belirlenmesi konusunda yeterli deneyime sahip olduklarından, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatı dışında her hangi bir kurumun görüşüne ihtiyaç duyulmadığı” cevabının alındığını,
- Bu konuda Bakanlık bünyesinde veya dışında her hangi bir kurulun veya **mesleki örgütün** görüşüne ilişkin bilgi veya belge gönderilmediğini

belirtmektedir. Mahkeme bu saptamalar ışığında;

“pratisyen veya çeşitli uzmanlık dallarında uzman olan doktorlar tarafından açılabilen muayenehanelerin taşınması gereken asgari fiziki ve tıbbi gerekliliklerin;

oluşturulacak bilimsel kurullarda konunun uzmanlarının görüşü alınarak ve her bir uzmanlık dalı için o uzmanlık dalının ihtiyaç ve özelliklerine göre belirlenmesi gerekirken; yeterli çalışma yapılmadan ve uzmanlık alanları gözardı edilerek, bütün muayenehaneler için aynı standartların uyulması zorunlu asgari standart olarak konulmasında hukuka uyarlık bulunmadığı

sonucuna ulaşmaktadır.

YÜRÜTMESİ DURDURULAN MADDELER

Yönetmeliğe eklenen 12/D maddesinin 1. fıkrasının; (a), (b), (d), (e), (f) ve (i) bentlerinin yürütülmesinin durdurulmasına karar verildi.

Muayenehane standardı ve açılması

MADDE 12/D – (Ek:RG-3/8/2010-27661)

(1) Muayenehanelerin taşınması gereken asgari tesis, hizmet ve personel standartlarına ilişkin şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Hekim çalışma odası/hasta muayene odası: Muayenehanede, 8 metrekare hekim çalışma alanı ve 8 metrekare hasta muayene alanı olmak üzere en az 16 metrekare kullanım alanına sahip, yeterli şekilde aydınlatılan ve havalandırılan hasta muayene odası ayrılır. Hasta muayene odalarında uzmanlık dalına uygun araç, gereç ve donanım ile hasta muayene masası, soyunma bölümü ve lavabo bulunur. Kadın hastalıkları ve doğum ile üroloji muayene odalarında ayrıca, içerisinde sıvı sabun-tuvalet kağıdı ve kağıt havlu gibi hijyen araçları bulunan tuvaletin bulunması gerekir. Bu bölümde, hasta mahremiyetini ihlâl etmeyecek ve uygun şartlarda muayeneyi temin edecek şekilde ses, görüntü ve gürültü açısından gerekli düzenlemeler yapılır.

b) Hasta bekleme salonu: Kullanım alanı en az 20 metrekaredir. Bekleme salonu sekreter hizmet alanı olarak da kullanılabilir.

d) Pansuman ve acil müdahale bölümü/odası: En az 10 metrekare kullanım alanına sahip olması gerekir. Acil müdahaleler için gerekli olan acil seti bulundurulur. Acil setinde; ambu, laringoskop, endotrakeal tüp bulundurulması gerekir. İlaçlar, muayenehane içinde sürekli hazır bulundurulur ve kolay ulaşılabilir bir yerde olur.

e) Asansör ve merdivenler: Giriş katta olmayan muayenehanelerin bulunduğu binada, hastanın tekerlekli sandalye ile girebilmesini sağlamak amacıyla, girişi en az 80 santimetre genişliğinde asansör olması gerekir. Merdivenin gerektiğinde sedye ile hasta taşınmasına imkan sağlayacak şekilde, basamak yüksekliği 16-18 santimetre, basamak genişliği 30-33 santimetreyi sağlamak kaydıyla merdiven ve sahanlığın genişliği en az 1,30 metredir. Merdiven basamak yüksekliği özürliülerin çıkışını zorlaştırmayacak şekilde düz bir satıhla bitirilir, muayenehanenin girişi, zemin seviyesinde değilse %8 eğimli rampa yaptırılır.

f) Kapılar: Hasta kullanımına ait tüm kapılar sedye ve tekerlekli sandalye geçişine uygun olacak şekilde en az 110 santimetre genişliğinde olması gerekir.

i) Bebek emzirme ve bakım odası: Kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk hastalıkları uzmanlarının muayenehanelerinde içinde lavabosu bulunan asgari 5 metrekarelik bebek emzirme ve bakım odası bulunur.

KARAR VERİLMESİNE YER OLMAYAN MADDELER

Yönetmeliğe eklenen 12/D maddesinin 2. ve 3.fıkralarının, yürütmelerinin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verildi.

Bu düzenlemeler 25.9.2010 tarihinde değiştiği, yani artık yürürlükte olmadığı için Mahkeme karar verilmesine gerek olmadığına karar vermiş durumda. (Bu tür durumlarda olageldiği üzere) İlgili maddeler şöyle;

Muayenehane standardı ve açılması

MADDE 12/D – (2) Muayenehane açacak tabipler EK-1/d'deki belgelerle birlikte müdürlüğe başvurur. Müdürlük, birinci fıkrada belirtilen şartları haiz olup olmadığını yerinde inceler, uygun şartları taşıyan muayenehane için hekim adına uygunluk belgesi düzenler.

(3) Muayenehaneler, müdürlükçe asgari altı ayda bir bu maddeye ve EK-1/d'ye göre yerinde denetlenir. Denetim sırasında noksanlıkları bulunan muayenehaneler uyarılır ve noksanlarını tamamlamak için yedi gün süre verilir. Süre bitiminde noksanlıklarını tamamlamayan muayenehanelerin noksanlığı giderilinceye kadar faaliyeti durdurulur.”

25.9.2010 tarihinde değişmiş halleri ise şöyle;

Muayenehane standardı ve açılması

MADDE 12/D – (2) Değişik: RG-25/9/2010-27710)Muayenehane açacak tabipler EK-1/d'deki belgelerle birlikte müdürlüğe başvurur. Müdürlük, birinci fıkrada belirtilen şartları haiz olup olmadığını yerinde inceler, uygun şartları taşıyan muayenehane için hekim adına EK-14'te yer alan formatta uygunluk belgesini düzenler.

(3) (Değişik: RG-25/9/2010-27710) Muayenehaneler, müdürlükçe asgari altı ayda bir defa bu maddeye ve EK-6/a'daki denetim formuna göre yerinde denetlenir. Denetim sırasında noksanlık ve mevzuata aykırılık tespiti halinde denetim formunda öngörülen müeyyide uygulanır.

06.01.2011 tarihinde 2. Fıkra yeniden değişmiş durumda

Muayenehane standardı ve açılması

MADDE 12/D – (2) (Değişik:RG-6/1/2011-27807) Muayenehane açacak uzman/tabipler EK-1/d' deki belgelerle birlikte müdürlüğe başvurur. Müdürlük, birinci fıkrada belirtilen şartları haiz olup olmadığını yerinde inceler, eksikliği bulunmayan başvuru dosyası Bakanlığa gönderilir. Bakanlık başvuru dosyasını inceler. Uygun görülen başvuru dosyası ilgili müdürlüğe gönderilir. Bu Yönetmelik şartlarını taşıyan muayenehane için uzman/tabip adına müdürlükçe örneği EK-14'te yer alan uygunluk belgesi düzenlenir.

Diğer maddeler ile ilgili taleplerimiz reddedildi.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Mahkeme bu aşamada asıl olarak Bakanlığın hangi bilimsel gereklilik ve ölçüte göre saptadığı anlaşılmaz olan muayenehanelerin fiziksel standartlarını tartışmıştır.

Her ne kadar Bakanlık savunmasında “diğer özel sağlık kuruluşları (özel hastane, tıp merkezi, poliklinik) ve aile hekimi sağlığı merkezlerinde belirlenen standartların dikkate alındığı” iddia edilmişse de, ilgili Yönetmeliklerde benzer düzenlemeler olmadığı, tüm hekimlerce bilinmektedir.

Bakanlık ne kamu, ne özel sağlık kuruluşları, ne de aile hekimliği merkezleri için aramadığı koşul ve şartları, sadece muayenehaneler için getirmiştir. Bakanlığın kendisi tarafından hazırlanan Yönetmelikleri bilmiyor (!!!!) oluşu da, ayrıca dikkat çekici ve üzüntü vericidir.

Mahkeme bu konuda bir düzenleme yapılırken; asgari fiziki ve tıbbi gerekliliklerin; bilimsel kurulların görüşü alınarak ve her bir uzmanlık dalı için o uzmanlık dalının ihtiyaç ve özelliklerine göre belirlenmesi gerektiğinin altını çizmiştir.

Mahkemenin ısrarla altını çizdiği bir diğer husus ise; bütün muayenehaneler için aynı standartın konulamayacağıdır.

Ancak Mahkeme dava konusu diğer düzenlemeler yönünde olumlu bir karar vermedi. Dolayısıyla yürütmesi durdurulmayan diğer maddeler, halen yürürlükte ve uygulanma kabiliyetine sahip.

Bu karar sonrasında kural olarak; davanın taraflarının üst mahkemeye (Danıştay Dava Daireleri Kuruluna) itiraz hakkı bulunuyor. Nitekim Türk Tabipleri Birliği Hukuk Bürosu tarafından, dava konusu yapılmış ama Danıştay 10. Dairesi tarafından bu aşamada yürütmesi durdurulmamış maddeler yönünden itiraz hazırlığı sürmektedir. 08.02.2011

İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu